

Issue 2

Volume

19

วารสาร ไทยศึกษา

Journal of Thai Studies
ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 ธันวาคม 2566

Institute of Thai Studies, Chulalongkorn University

Traces of Burmese language in The Rama tale of Tai Yai (Chao Rama)¹

Submitted date:
5 September 2022

Revised date:
22 November 2022

Accepted date:
6 March 2023

◆ Sittichai Panchon²
Sirisarn Mueanphothong³

Abstract

Background and objective (s): There is clear evidence that The Shan and the Burmese kingdoms have been connected in historical and political dimensions for a long time. However, there is scarce evidence of the connection between the two in terms of linguistic and literary dimensions. The Rama tale of the Shan (Chao Rama) is a Shan version of the story of Rama that indicates the connection between the two kingdoms in terms of language. This article aims to point out the influence of the Burmese language on Shan literature by studying the traces of the script and Burmese orthography, including the characteristics of loan words that appear in the Chao Rama story.

Methodology: Analysis of the alphabet used, orthography and loanwords in the literature.

¹This article was the part of the thesis entitled “Chao Rama (Tai Yai Ramayana): Language Aspects and Values”

²Ph.D. Candidate, Graduate Programs in Epigraphy in Thai and Oriental Languages, Faculty of Archeology, Silpakorn University and a Lecturer in the Thai language Department, School of Liberal Arts, University of Phayao. e-mail: sittichai_p@outlook.com

³A Lecturer in the Department of Oriental Languages, Faculty of Archeology, Silpakorn University.

Main result: Pali verse and Burmese words are frequently written using the Burmese alphabet and orthography. In terms of alphabet and orthography, the results demonstrated that this Shan (Tai Yai) literature employs both Burmese and Pali loanwords, in addition to Pali loanwords using the Shan alphabet and Burmese orthography.

The use of Burmese words in this literature suggests that the Shan may have adopted various Burmese words from the Bagan period to the present. The spelling and pronunciation of Burmese loanwords in the Shan language are distinct. Furthermore, it was found that the fonts have been modified to correspond with the pronunciation in the Shan language. Finally, similar to Pali loanwords in Burmese, the Shan Pali loanwords are pronounced with consonant spellings and the addition of tonal sounds based on the sound characteristics of the Burmese language.

Relevance to Thai Studies: This article aims to expand the knowledge of Thai Studies, especially the relationship between Shan and Burmese language and literature. This study shows that the Burmese language has influenced the Shan language. This article will serve as the starting point for a further comparative study of the Burmese, Thai and Shan Rama stories.

Conclusion: Burmese language traces found in the Shan Rama story indicate a relationship between the Shan and Burma languages and cultures. The Shan poets used Burmese loan words to compose their works, modifying the sound following the characteristics of the Shan language. Therefore, this combination of the Shan and Burmese languages also reflects the linguistic prowess of the Shan poets.

Keywords: Rama tales; Burmese language; Tai Yai (Shan); Loanword; Ramayana

ร่องรอยภาษาพม่าในนิทานพระรามฉบับไทใหญ่ เรื่องเจ้ารามะ⁴

Submitted date:
5 September 2022

Revised date:
22 November 2022

Accepted date:
6 March 2023

สิทธิชัย พันชน⁵
ศิริสาร เหมือนโพธิ์ทอง⁶

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: มีหลักฐานปรากฏชัดว่า อาณาจักรไทใหญ่และอาณาจักรพม่าติดต่อสัมพันธ์กันในมิติประวัติศาสตร์ และการเมืองมาอย่างยาวนาน แต่หลักฐานด้านภาษาและวรรณกรรมยังมีอยู่น้อย นิทานเรื่องเจ้ารามะ เป็นนิทานพระรามฉบับไทใหญ่ที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของทั้งสองชาติในมิติภาษา บทความนี้จึงมุ่งชี้ให้เห็นอิทธิพลภาษาพม่าที่มีต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมไทใหญ่ โดยศึกษาจากร่องรอยของอักษร และอักษรวิธภาษาพม่า รวมถึงลักษณะคำยืมที่ปรากฏในเรื่องเจ้ารามะ

ระเบียบวิธีวิจัย: ศึกษาอักษรและอักษรวิธ ลักษณะคำยืมภาษาพม่าและภาษาบาลี

⁴บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง เจ้ารามะ (พระรามฉบับไทใหญ่) : ลักษณะภาษาและคุณค่า

⁵นักศึกษาลัทธิสุตรปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และอาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

⁶อาจารย์ประจำสาขาวิชาจารึกภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัย/ ผลการศึกษา: ลักษณะภาษาในวรรณกรรมไทใหญ่เรื่องนี้มักใช้อักษรและอักขรวิธีแบบพม่าเพื่อเขียนคำภาษาบาลี และคำภาษาพม่า ส่วนอักษรและอักขรวิธีไทใหญ่ใช้เขียนคำยืมภาษาพม่าและคำยืมภาษาบาลี นอกจากนี้ยังพบการเขียนคำยืมภาษาบาลีด้วยอักษรไทใหญ่และใช้อักขรวิธีแบบพม่า

ลักษณะภาษาพม่าที่ใช้ในวรรณกรรมเรื่องนี้ทำให้เห็นว่าไทใหญ่หยิบยืมคำภาษาพม่าในต่างช่วงเวลากัน อาจจะเริ่มตั้งแต่สมัยพุกามจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้คำยืมภาษาพม่าในภาษาไทใหญ่ 1 คำมีรูปเขียนและการออกเสียงคำที่แตกต่างกันไป นอกจากนี้ยังใช้อักษรไทใหญ่เขียนคำยืมภาษาพม่า และเปลี่ยนแปลงเสียงภาษาพม่าให้สอดคล้องกับการออกเสียงในภาษาไทใหญ่ ส่วนคำยืมภาษาบาลีนั้นมีลักษณะคล้ายกับคำยืมภาษาบาลีในพม่า คือ การออกเสียงภาษาบาลีที่มีพยัญชนะสะกด และการเพิ่มเสียงวรรณยุกต์ตามลักษณะทางเสียงของภาษาพม่า

ความเกี่ยวข้องกับไทยศึกษา: บทความนี้จะช่วยขยายองค์ความรู้ของไทย-ไทยศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและวรรณกรรมไทใหญ่กับพม่า การศึกษาครั้งนี้ทำให้เห็นอิทธิพลของภาษาพม่าที่มีต่อภาษาไทใหญ่ และจะเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการศึกษาเปรียบเทียบนิทานพระราชนิพนธ์ของพม่า ไทย และไทใหญ่ต่อไป

บทสรุป: ร่องรอยภาษาพม่าในนิทานเรื่องรามะ แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมภาษาระหว่างไทใหญ่กับพม่า ในบทร้อยกรองของไทใหญ่ กวีได้นำคำยืมภาษาพม่ามาใช้แต่งบทร้อยกรอง โดยมีการปรับเปลี่ยนเสียง ให้สอดคล้องกับลักษณะของภาษาไทใหญ่ นับเป็นการผสมผสานภาษาไทใหญ่กับภาษาพม่าที่แสดงอัจฉริยภาพทางภาษาของกวีชาวไทใหญ่ด้วย

คำสำคัญ: นิทานพระราชนิพนธ์; ภาษาพม่า; ไทใหญ่ (ฉาน); คำยืม; รามายณะ

♦ บทนำ ♦

ไทใหญ่เป็นกลุ่มชนที่มีประวัติศาสตร์และพัฒนากการบ้านเมืองมาเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาณาจักรไทใหญ่มีความสัมพันธ์กับอาณาจักรพม่ามาอย่างยาวนาน นับตั้งแต่สมัยพุกามเรื่อยมาจนถึงยุคอาณานิคมอังกฤษ (Social Research Institute, 2008, p. 19-24) การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างพม่ากับไทใหญ่ในแต่ละช่วงเวลาจนถึงยุคอาณานิคมอังกฤษทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและผสมผสานทางวัฒนธรรมขึ้น ภาษาและวรรณกรรมไทใหญ่บางส่วนจึงมักจะได้รับอิทธิพลจากพม่า เห็นได้จากอิทธิพลของพม่าซึ่งส่งผลต่อรูปอักษร ทำให้อักษรไทใหญ่มีลักษณะคล้ายกับอักษรพม่า Coedes (1925, p. 46) ได้กล่าวถึงอักษรไทใหญ่มีลักษณะคล้ายกับอักษรพม่า เนื่องจาก “ตกอยู่ในอำนาจของพม่า” ซึ่งคล้ายกับงานศึกษาของ Sai Kham Mong (2004, p. 120) กล่าวถึงพัฒนาการของอักษรไทใหญ่ที่พัฒนาจนเป็น “ลัทธิตัวมน” (อักษรตัวกลม) และมีรูปแบบการเขียนคล้ายอักษรพม่า อีกทั้งวรรณกรรมไทใหญ่จำนวนมากถูกแปลมาจากวรรณกรรมศาสนาของพม่า (Cochrane, 1910, p. 213-214)

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการเมืองส่งผลให้ไทใหญ่ต้องรับภาษาพม่าใช้เป็นจำนวนมาก ดังปรากฏในพจนานุกรมไทใหญ่ของ Cushing (1914) ได้รวบรวมคำศัพท์ภาษาไทใหญ่ให้ความหมายเป็นภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งให้รายละเอียดคำที่ยืมมาจากภาษาพม่าและภาษาบาลี นอกจากนี้งานของ Khanthaphad (2019), Aggasena (2021) ที่ศึกษาคำยืมภาษาพม่าในไทใหญ่ การศึกษาคำยืมภาษาพม่าดังกล่าวเป็นการศึกษาลักษณะคำยืมและการรวบรวมคำศัพท์ภาษาพม่าที่ใช้ในภาษาไทใหญ่ ทำให้เห็นว่าไทใหญ่ได้หยิบยืมคำศัพท์ภาษาพม่าหลายคำมาใช้ในภาษาของตนซึ่งเน้นย้ำถึงอิทธิพลภาษาพม่าที่มีต่อภาษาไทใหญ่ได้เป็นอย่างดี

อิทธิพลภาษาพม่าที่มีต่อภาษาไทยใหญ่ไม่ได้จำกัดเฉพาะการยืมคำเท่านั้น ยังรวมถึงลักษณะการใช้ภาษาพม่าในต้นฉบับตัวเขียนของไทยใหญ่ ได้แก่ การเปลี่ยนอักษรและอักขรวิธี การเปลี่ยนแปลงเสียง รวมทั้งบริบทการใช้คำยืม ดังนั้นการศึกษาภาษาจากข้อมูลตัวเขียนในวรรณกรรมจะช่วยให้เห็นมุมมองการใช้ภาษาในประเด็นเหล่านี้ได้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

วรรณกรรมเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจคือ นิทานพระราม เนื่องจากเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นภายใต้ธรรมเนียมของฮินดู ถูกแปลหรือดัดแปลงไปเป็นฉบับอินเดียอื่น ๆ และบางส่วนแพร่หลายในกลุ่มของผู้นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาเชน และกลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Brockington, 1985, p. 260) ทั้งพม่าและไทใหญ่ต่างก็ได้รับอิทธิพลเรื่องพระรามเช่นกัน U Thein Han and U Khin Zaw (1989, p. 301-314) ได้ศึกษานิทานพระรามฉบับพม่า พบว่า มีทั้งหมด 9 ส่วน และส่วนร้อยแก้วชื่อ “รามวัตถุ” เป็นฉบับที่เก่าแก่ที่สุด ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 17

จากข้อมูลดังกล่าว อาจเป็นได้ว่า นิทานพระรามของพม่าส่วนใดส่วนหนึ่งมีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์นิทานพระรามของไทยใหญ่ด้วยเช่นกัน

การสำรวจเอกสารต้นฉบับของไทยใหญ่จากหลายฐานข้อมูล ทำให้เห็นว่านิทานพระรามฉบับไทใหญ่ได้รับความนิยมและคัดลอกเผยแพร่ในถิ่นต่าง ๆ ของชาวไทใหญ่ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประเทศไทย และในรัฐฉาน ประเทศเมียนมา หรือสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า ดังนั้นผู้เขียนจึงใช้สำเนาเอกสารต้นฉบับเรื่องพระรามที่มีในประเทศไทย คือ **ลี้กเจ้าจาดต่อเจ้ารามะ ตัสสะกิริลังกาสิบโ** จากฐานข้อมูลของหอสมุดดิจิทัลคัมภีร์โบราณล้านนา (Digital Library of Northern Thai Manuscripts) เป็นตัวบทในการศึกษาครั้งนี้ ต้นฉบับเดิมอยู่ที่วัดก้าก่อ อำเภอมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ต้นฉบับบันทึกลงในเอกสารพับสาด้วยอักขรวิธีไทใหญ่แบบเก่า มีจำนวน 283 หน้า หน้าละ 16-18 บรรทัด คัดลอกเมื่อปี พ.ศ. 2532 ผู้แต่งวรรณกรรมเรื่องนี้มีอัจฉริยภาพทางภาษา ได้นำคำภาษาบาลี ภาษาพม่า และภาษาไทย มาร้อยเรียงเพื่อให้เกิดความไพเราะและให้ความหมายชัดเจน และเรียกชื่อวรรณกรรมนี้ว่า “เจ้ารามะ” ตามชื่อตัวละครเอกของเรื่อง

เมื่อเปรียบเทียบเนื้อเรื่องนิทานพระรามของพม่า เรื่อง “รามวัตถุ”⁷ กับเรื่องเจ้ารามะของไทยใหญ่ ทำให้เห็นว่านิทานพระรามของไทยใหญ่หยิบยืมเนื้อหาของพม่ามาสร้างสรรค์เป็นนิทานพระรามฉบับไทใหญ่ ด้วยลักษณะสร้างสรรค์วรรณกรรมดังกล่าว จึงไม่อาจปฏิเสธได้ว่า มีการใช้คำภาษาพม่าและภาษาบาลีในวรรณกรรมด้วย เนื่องจาก “*ภาษาศาสนาและภาษาวรรณคดี ต่างก็มีคำพม่าเข้ามาปะปนมิใช่น้อย*

⁷Toru (2000) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องรามวัตถุของพม่ากับนิทานพระรามในกลุ่มอื่น เช่น รามเกียรติ์ของไทย สังคาสีหัวของ佬ื้อ สิบสองพันนา และพระลักพระลามของลาว แต่ยังไม่ได้เปรียบเทียบกับนิทานพระรามของไทยใหญ่

ทั้งยังนิยมกันว่าภาษาวรรณคดีที่ไพเราะซาบซึ้งนั้นควรจะมีคำพม่าผูกผสมผสานกับไทย..” (Bandhumedha, 1979, p. 97) ลักษณะภาษาพม่าจึงส่งอิทธิพลต่องานเขียนเรื่องพระรามของไทยใหญ่ด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าทางสมาคมวรรณคดีฯ จะพยายามหลีกเลี่ยงการใช้คำภาษาพม่า แต่บรรดานักปราชญ์ทางภาษาไทย ใหญ่มักถนัดและคุ้นเคยกับภาษาพม่า (Ibid, 1979, p. 151) จึงทำให้การแต่งวรรณกรรมไทใหญ่แบบเก่า ยากที่จะปฏิเสธการใช้คำภาษาพม่าในไทใหญ่

ดังนั้นบทความนี้จะชี้ให้เห็นร่องรอยของภาษาพม่าที่ปรากฏในเรื่องเจ้ารามะ ซึ่งแสดงถึงอิทธิพลภาษาพม่าที่มีต่อการสร้างสรรค์วรรณกรรมไทใหญ่ โดยผู้เขียนจะศึกษาอักษรและอักขรวิธี รวมถึงลักษณะคำยืม ภาษาพม่าและภาษาบาลีในภาษาไทยใหญ่แบบเก่า การศึกษาค้นคว้านี้จะช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ของทั้งสองชาติในมิติอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากประเด็นทางสังคมและวัฒนธรรม

วัตถุประสงค์การศึกษา

บทความนี้มุ่งศึกษาอักษร อักขรวิธีพม่า คำยืมภาษาพม่า และคำยืมภาษาบาลีที่ปรากฏในนิทานพระราชนิพนธ์ไทใหญ่ เรื่องเจ้ารามะ

ความเหมือนและแตกต่างระหว่างภาษาพม่ากับภาษาไทย^๘

ภาษาพม่าเป็นภาษาหนึ่งในตระกูลจีน-ทิเบต ส่วนภาษาไทยอยู่ในตระกูลไท-กะได แต่ภาษาทั้งสองนั้นใช้อักษรที่ได้รับการพัฒนามาจากอักษรมอญเพื่อบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ดังนั้นอักขรวิธีการเรียงลำดับอักษรของอักษรพม่าและอักษรไทใหญ่จึงมีความคล้ายคลึงกัน

^๘การเขียนสัทอักษรภาษาพม่าและภาษาไทยใหญ่ที่ใช้ในบทความนี้ ผู้เขียนยึดหลักการเขียนสัทอักษรภาษาพม่าตามแบบหนังสือคำมาน-คำเมืองของ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (Puntumin, 2017) ส่วนสัทอักษรภาษาไทยยึดหลักตามหนังสือภาษาไทย ของเรณู วิชาศิลป์ (Wichasin, 2004)

เมื่อนำรูปอักษรพม่าและรูปอักษรไทใหญ่มาเปรียบเทียบกับกันตามพยัญชนะวรรคในภาษาบาลี พบว่าอักษรส่วนใหญ่มีรูปร่างคล้ายกัน ดังตาราง⁹

Table 1: A comparison between Burmese script and Tai Yai script

Pali	ka	kha	ga	gha	ṇa			
Burmese	က	ခ	ဂ	ဃ	င			
Tai Yai	ဂ	စ	-	-	င			
Pali	ca	cha	ja	jha	ṇa			
Burmese	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည			
Tai Yai	လ	-	-	-	ဉ			
Pali	ṭa	ṭha	ḍa	ḍha	ṇa			
Burmese	ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ			
Tai Yai	-	-	-	-	-			
Pali	ta	tha	da	dha	na			
Burmese	တ	ထ	ဒ	ဓ	န			
Tai Yai	တ	ထ	-	-	ဆ			
Pali	pa	pha	ba	bha	ma			
Burmese	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ			
Tai Yai	ပ	ဗ	-	-	မ			
Pali	ya	ra	la	wa	sa	ha	ḷa	ṣa
Burmese	ယ	ရ	လ	ဝ	သ	ဟ	ဇ	ဆ
Tai Yai	ယ	ရ	လ	ဝ	သ	ဟ	-	ဆ

Source: Researcher

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าอักษรพม่ามีจำนวนพยัญชนะ 33 ตัว ซึ่งมากกว่าอักษรไทใหญ่ที่มีพยัญชนะเพียง 18 ตัว อักษรพม่าจึงสามารถบันทึกภาษาบาลีได้อย่างครบถ้วนกว่า นอกจากนี้อักษรพม่าและอักษรไทใหญ่ยังมีรูปร่างคล้ายกัน แต่ก็มีอักษรไทใหญ่บางตัวที่มีลักษณะแตกต่างจากอักษรพม่า ได้แก่ ก ก လ จ ဆ န ဖ ဇ ဟ เนื่องจากแต่เดิมไทใหญ่มีอักษรเป็นของตัวเองและเมื่อได้รับอิทธิพลของพม่าจึงมีรูปอักษรหลายตัวคล้ายกับอักษรพม่า จึงพบว่าอักษรบางตัวยังคงมีลักษณะแตกต่างกัน (Sai Kham Mong, 2004, p. 75-82)

⁹ผู้เขียนจัดทำตารางเปรียบเทียบอักษรพม่าและอักษรไทใหญ่ โดยเรียงลำดับตามพยัญชนะวรรคในภาษาบาลี

ส่วนสระในภาษาพม่าและไทใหญ่ นั้นมีความเหมือนและแตกต่างกัน กล่าวคือ ทั้งสองภาษามีรูปสระที่คล้ายกัน ยกเว้นสระ ๑-๐ ၵ /aun/ และ ๑-๐ ၵ /au²/ ที่วางรูปสระไม่เหมือนกันเทียบกับสระ ๑ + ตัวสะกดในภาษาไทย ไทใหญ่ ได้แก่ ๑-ၵ် /oŋ/ และ ๑-ၵ် /o:k/ ตามลำดับ นอกจากนี้เสียงสระในภาษาพม่ามีลักษณะแตกต่างจากภาษาไทย คือ เสียงสระในภาษาพม่าจะรวมเสียงพยัญชนะท้ายด้วย แบ่งเป็นสระเปิด เป็นสระที่ไม่มีรูปพยัญชนะท้าย ส่วนสระปิดเสียงนาสิกเป็นสระที่มีรูปพยัญชนะท้ายเป็น -ၵ်, -ၵ်, -ၵ်, -ၵ် และสระปิดเสียงกักเป็นสระที่มีรูปพยัญชนะท้ายเป็น -ၵ်, -ၵ်, -ၵ်, -ၵ် ในภาษาพม่าปัจจุบันออกเพียงครึ่งเสียงไม่เต็มเสียงแบบพยัญชนะสะกดในภาษาไทย จึงใช้เสียง /-²/ แทน (Puntumin, 2017, p. 63) ดังตาราง

Table 2: Vowels in Burmese

Open Vowels	sound	Close Syllable Vowels on the nasals	sound	Close Syllable Vowels on the stops	sound
ၵ်, ၵ်	/i/	-ၵ်, -ၵ်	/in/	-ၵ်	/i ² /
ၵ်	/e/	ၵ်, ၵ်	/ein/	ၵ်, ၵ်	/ei ² /
-ၵ်, -ၵ်	/ɛ/	-	-	-ၵ်	/ɛ ² /
-ၵ်, -ၵ်	/a/	-ၵ်, -ၵ်, ၵ်	/an/	-ၵ်, -ၵ်	/a ² /
ၵ်	/o/	ၵ်	/aun/	ၵ်	/au ² /
ၵ်	/o/	ၵ်, ၵ်	/oŋ/	ၵ်, ၵ်	/ou ² /
ၵ်, ၵ်	/u/	ၵ်, ၵ်	/un/	ၵ်, ၵ်	/u ² /
-	-	ၵ်	/ain/	ၵ်	/ai ² /

Source: Dr Dear Institute, 2018 (online)

ส่วนสระในภาษาไทยใหญ่แบบเก่านั้น มีรูปสระทั้งหมด 12 รูป (Wichasin, 2004, p. 35) เมื่อเทียบกับเสียงสระในภาษาไทยแล้วพบว่า รูปสระมีจำนวนน้อยกว่าจำนวนเสียงในภาษาไทย ดังนั้นสระบางรูปจึงสามารถแทนเสียงสระได้หลายเสียง ดังตาราง¹⁰

Table 3: Vowels in the Old Tai Yai language

Script	sound	Script	sound	Script	sound
no script	/a/	၂	/a:/	၁	/i/
၁	/i:/	၂	/u/, /o/	၁	/u:/
၁, ၁-	/e/, /ε/	၂	/o:/	၁, ၁-	/o/
၁ + final consonant	/i/, /e/, /ε/	၁	/i/, /ε/	၁	/ai/
၁ + final consonant	/o/	၁	/aj/, /a:j/	၁	/am/, /a:m

Source: Wichasin, 2004, p. 35

จากข้อมูล Table 2 และ Table 3 จะเห็นว่ารูปสระในภาษาพม่าและภาษาไทยมีลักษณะรูปร่างคล้ายกัน แต่สระปิดในภาษาพม่าจะรวมเสียงพยัญชนะท้ายไปกับเสียงสระ ซึ่งเป็นเป็นสระเสียงนาสิกและสระเสียงกัก ส่วนสระในภาษาไทยนั้นจะแยกเสียงสระกับเสียงพยัญชนะท้ายออกจากกัน ทำให้เสียงสระของทั้งสองภาษานั้นแตกต่างกัน

วรรณยุกต์ของภาษาพม่าและภาษาไทยมีรูปวรรณยุกต์เหมือนกัน แต่แตกต่างด้านเสียง กล่าวคือในภาษาพม่ามีเสียงวรรณยุกต์ 4 หน่วยเสียง (Limpisiri, Naksuk, Akwareesakul, 2018, p. 125) ได้แก่ 1) เสียงวรรณยุกต์สูง (high) 2) เสียงวรรณยุกต์ต่ำ (low) 3) เสียงวรรณยุกต์ก้องเคียด (creaky) 4) เสียงวรรณยุกต์กัก (checked/killed) และใช้เครื่องหมายกำกับ 2 รูป คือ -ะ และ -

¹⁰ผู้เขียนได้ปรับปรุงเพิ่มสัญลักษณ์เสียงสระในภาษาไทย จากหนังสือภาษาไทย (Wichasin, 2004, p. 35) เพื่อแสดงให้เห็นรูปสระบางตัวที่สามารถอ่านออกเสียงหลายเสียง

ส่วนเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทใหญ่แบบเก่ามี 5 หน่วยเสียง (Nandiya, 2018, p. 47-51) ได้แก่ 1) เสียงกลาง (mid tone) 2) เสียงต่ำตก (low tone) 3) เสียงระดับขึ้นตก (falling tone) 4) เสียงขึ้น (high tone) 5) เสียงต่ำขึ้น (rising tone) และใช้เครื่องหมายกำกับวรรณยุกต์ 2 รูปเหมือนภาษาพม่า แต่ภายหลังนักวิชาการไทใหญ่ได้พัฒนาเครื่องหมายกำกับเสียงวรรณยุกต์ให้ครบทั้ง 5 เสียง

เมื่อเทียบเครื่องหมายกำกับวรรณยุกต์กับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพม่า ภาษาไทใหญ่ และภาษาไทย สามารถเทียบเคียง¹¹ ได้ดังนี้

Table 4: Tone comparison between Burmese, Tai Yai and Thai

Thai Tone	mid tone	low tone	falling tone	high tone	rising tone
Burmese Tone	◌◌ (high)	no script (low)	◌◌ (creaky)	no script ¹² (checked/killed)	-
Tai Yai Tone	◌◌ (mid)	◌◌* (low)	◌◌* (falling)	◌◌ (high)	no script (rising)
* These tone marks are added for the other tones					

Source : Limpisiri, Naksuk, Akwareesakul, 2018

เรื่องเจ้ารามะเขียนด้วยอักษรไทใหญ่แบบเก่า มีการใช้รูปวรรณยุกต์เพียง 2 รูป คือ ◌◌ และ ◌◌ ซึ่งคล้ายกับเครื่องหมายกำกับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพม่า

¹²เสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยเทียบเคียงกับเสียงวรรณยุกต์กัก (checked/killed) ในคำภาษาพม่าที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์ ประสมด้วยสระ-อฺ (Limpisiri, Naksuk, Akwareesakul, 2018, p. 133)

ตัวอย่างคาถาภาษาบาลีข้างต้น เป็นการเขียนภาษาบาลีโดยใช้อักษรพม่า จะสังเกตว่า อักษรวิธีภาษาบาลีแบบพม่านั้นจะเขียนตัวสะกดอยู่หลังพยัญชนะต้นบนบรรทัดเดียวกับส่วนพยัญชนะตัวตามอยู่ด้านล่างตัวสะกด ซึ่งเป็นวิธีเดียวกับการเขียนภาษาบาลีในกลุ่มอักษรธรรม เช่น อักษรธรรมล้านนา อักษรธรรมลื้อ อักษรธรรมเขิน เป็นต้น

การเขียนภาษาบาลีด้วยอักษรพม่าในเรื่องเจ้ารามะนี้ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางด้านพระพุทธศาสนา ระหว่างพม่ากับไทใหญ่ ซึ่งไทใหญ่ส่วนหนึ่งนับถือพุทธศาสนาแบบพม่า เรียกว่า “เกิงมาน” และภาษาบาลีทั้งหมดที่ใช้ในงานเขียนเกี่ยวกับศาสนาของไทใหญ่จึงถูกเขียนด้วยอักษรพม่า (Sai Kham Mong, 2004, p. 234) ดังนั้นจึงพบการเขียนคาถาภาษาบาลีลักษณะดังกล่าวในเอกสารเรื่องเจ้ารามะด้วยเช่นกัน

นอกจากไทใหญ่จะรับตัวอักษรพม่าและอักษรวิธีพม่ามาเขียนคำภาษาบาลีดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังใช้อักษรไทใหญ่เขียนคำภาษาบาลีแต่ยังคงใช้อักษรวิธีแบบพม่าอีกด้วย ดังตัวอย่าง

ภาษาบาลี	อักษรพม่า	อักษรไทใหญ่	คำอ่านไทใหญ่	ความหมาย
(3) อคฺคมเหสี	အကမ္မဟေဝီ	အကမ္မဟေဝီ	[?ek ³ -ka ⁷⁴ -ma ⁷⁴ -he ² -si ²]	‘ตำแหน่งภรรยาเอกของกษัตริย์’
(4) ขตฺติย	အတ္တိယ	အတ္တိယ	[khat ³ -ti ² -ya ⁷⁴]	‘พระเจ้าแผ่นดิน’
(5) ชีวิต	ဇိဝိတ္တ	ဇိဝိတ္တ	[ci ¹ -wit ⁴]	‘ความเป็น’

ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า การวางตัวตามไว้ใต้ตัวสะกดนั้น เหมือนกับอักษรวิธีการเขียนภาษาบาลีแบบพม่า เป็นร่องรอยวิธีการเขียนคำภาษาบาลีแบบพม่าปรากฏในงานเขียนของไทใหญ่ ทำให้เห็นว่าไทใหญ่เรียนรู้และรับเอาคำภาษาบาลีผ่านทางพม่า ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Sai Kham Mong (2004, p. 223-225) ที่กล่าวถึงการเขียนภาษาบาลีด้วยอักษรไทใหญ่ในระยะแรกจะใช้อักษรพม่าเขียนภาษาบาลี และพัฒนาจนนำอักษรไทใหญ่เขียนแทนได้

อย่างไรก็ดี การเขียนคำยืมภาษาบาลีด้วยอักษรพม่าในวรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะ ปรากฏในตอนต้นเรื่อง และตอนจบเรื่องเท่านั้น นอกนั้นใช้อักษรไทใหญ่เขียนคำยืมภาษาบาลีทั้งหมด และบางคำก็ยังใช้อักษรวิธีแบบพม่าอยู่ แสดงให้เห็นถึงความพยายามในเบื้องต้นของไทใหญ่ที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการเขียนภาษาบาลีโดยใช้อักษรของตนเองแทนอักษรพม่า

2. การเขียนคำภาษาพม่า

การเขียนคำภาษาพม่านั้นเขียนแบบเรียงอักษรบนบรรทัดเดียวกัน โดยมีเครื่องหมายสาด (၆) กำกับพยัญชนะท้าย เช่น လက် [lɛʔ] ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับอักษรวิหิไทใหญ่ แต่มีวิธีการออกเสียงที่แตกต่างกัน วรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะ ใช้อักษรวิหิพม่าเพื่อเขียนคำศัพท์บางคำ ถือเป็นหลักฐานอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ผู้แต่งชาวไทใหญ่รู้จักและคุ้นเคยกับอักษรวิหิพม่าเป็นอย่างดี จึงทำให้เขียนอักษรวิหิแบบพม่าปนกับอักษรวิหิไทใหญ่ ลักษณะการเขียนคำภาษาพม่าในต้นฉบับเรื่องนี้ บางครั้งผู้แต่งเขียนรูปอักษรไทใหญ่ปนกับรูปสระแบบพม่า เช่น

รูปอักษร	คำถ่ายถอด	พม่าปัจจุบัน	ไทใหญ่ปัจจุบัน	ความหมาย
(3) ခြေခင်း	ခြေခင်း	ခြေခင်း [caun]	ရွှင်း [cɔ:ŋ ¹]	‘วัด, โรงเรียน’

ตัวอย่างคำข้างต้น ผู้เขียนเขียนพยัญชนะ ခ ของไทใหญ่ แทน က ของพม่า ในคำว่า ခြေခင်း [caun] ซึ่งเป็นการประสมระหว่างอักษรและสระของสองภาษา เนื่องจากผู้แต่งอาจจะคุ้นกับการเขียนคำภาษาพม่า จึงทำให้ลืมนึกถึงอักษรวิหิการเขียนแบบไทใหญ่ การเทียบคำข้างต้นยังทำให้เห็นว่ารูปสระ ခေဝင်း /aun/ ในภาษาพม่า สามารถเทียบกับสระอ + ง สะกด (ဝေ) /ɔ:ŋ/ ในภาษาไทใหญ่ เนื่องจากเสียง /aun/ และ /ɔ:/ เป็นสระที่เกิดในตำแหน่งหลัง ล้วนอยู่ระดับต่ำ และริมฝีปากกลมเหมือนกัน ไทใหญ่จึงเปลี่ยนเสียงสระในภาษาพม่ามาให้ตรงกับสระในภาษาของตน แต่การเขียนในลักษณะนี้พบน้อยกว่าการสะกดแบบไทใหญ่

นอกจากนี้ในเรื่องเจ้ารามะยังปรากฏคำศัพท์ภาษาพม่าบางคำที่เขียนด้วยอักษรและอักษรวิธีแตกต่างจากภาษาพม่าปัจจุบัน และไม่พบในอักษรวิธีไทใหญ่ด้วย ซึ่งพบลักษณะนี้เพียงบางคำและแทรกอยู่ในบทประพันธ์เท่านั้น ดังตัวอย่าง

รูปอักษร	คำถ่ายถอด	พม่าปัจจุบัน	ไทใหญ่ปัจจุบัน	ความหมาย
(7)	မြို့	မြို့ [myó]	-	‘เมือง’
(8)	မြို့း	မျိုး [myo]	မိဝ်း [merw ¹]	‘ชนิด’
(9)	မုဝ်း	မ္မေး [hmwe]	မူဝ်း [mo:j ¹]	‘กลิ่นหอม’
(10)	ငီနောင်	ငီနောင် [nì-nàun]	-	‘พี่น้อง’
(11)	ဆရာ	ဆရာ [hsa-yà]	ဆာ [sa1-la: ²]	‘ครู, อาจารย์’

จากตัวอย่างคำยืมภาษาพม่าที่ยกมานั้น จะเห็นว่า ตัวอย่างคำ (7) และ (8) ได้แก่ မြို့ [myó] และ မြို့း [myo] เป็นคำที่ออกเสียงสระโอเหมือนกับคำในภาษาพม่า แต่มีรูปสระที่แตกต่างจากภาษาไทใหญ่และภาษาพม่า คือ สระโอในภาษาไทใหญ่แบบเก่าประกอบด้วยรูปสระอุ + พยัญชนะท้าย วรรณยุกต์ /o:/ หากเป็นภาษาไทใหญ่ปัจจุบันจะพัฒนาโดยใช้รูปสระอุ + พยัญชนะท้าย วรรณยุกต์ (ဝ်) แทน

ส่วนสระโอในภาษาพม่าปัจจุบันประกอบด้วยรูปสระอิ + สระอุ (ဝိ) /o:/ แต่คำที่ปรากฏในเรื่องเจ้ารามะนี้มีการใช้ทั้งพยัญชนะท้าย วรรณยุกต์ (เหมือนไทใหญ่) และ รูปสระอิ (เหมือนพม่าปัจจุบัน)

ตัวอย่างที่ (9) คือ မူဝ်း [mo:j¹] นั้นมีรูปคำที่แตกต่างจากภาษาพม่าในปัจจุบัน เมื่อเทียบคำนี้จะตรงกับคำภาษาพม่าว่า မ္မေး [hmwe] ‘กลิ่นหอม’ จะเห็นว่า สระเอ + พยัญชนะควบ วรรณยุกต์ ในภาษาพม่าปัจจุบันนั้น คือ ဝေ /-we/ เมื่อนำมาใช้ในภาษาไทใหญ่จะเป็นสระอุ + พยัญชนะท้าย คือ ဝ် ออกเสียงว่า /-u:j/ หรือ /-o:j/ สาเหตุอาจจะมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเสียงของภาษา จึงทำให้มีรูปเขียนที่แตกต่างจากภาษาพม่าปัจจุบัน

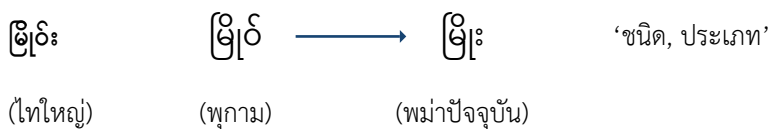

ตัวอย่างที่ (10) คำว่า မိုဝ်း [mɔiː²-nɔːw²] หมายถึง ฟีน้อง ตรงกับคำภาษาพม่าปัจจุบันว่า ဂြီနောင် [gì-nàun] จะเห็นว่าภาษาไทยใหญ่ใช้ င /ŋ/ แทน ဂြ /g/ ในภาษาพม่าปัจจุบัน และ การใช้พยัญชนะ င /ŋ/ เหมือนกับคำพม่าในสมัยพุกาม (Toru, 2005, p. 241)

เมื่อพิจารณาลักษณะการเขียนคำภาษาพม่าดังตัวอย่าง (7) - (10) ข้างต้น จะพบว่าคล้ายกับลักษณะ อักษรวิธีพม่าในยุคพุกาม ดังในงานศึกษาของ Toru (2005, p. 248-250) ได้กล่าวถึงลักษณะอักษรวิธี พม่าในยุคพุกามที่แตกต่างจากอักษรวิธีพม่าปัจจุบัน ดังนี้

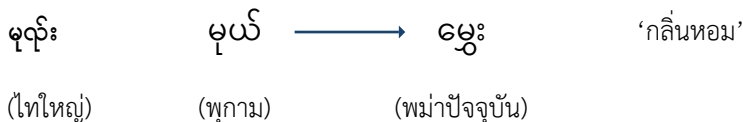
พม่าสมัยพุกาม	พม่าปัจจุบัน	คำอ่านพม่าปัจจุบัน	ความหมาย
မိုဝ်	မိုး	[mo]	‘สายฝน’
ငီ	ဂြီ	[gì]	‘น้องชาย’
မူဝ်	မူး	[mwe]	‘เลี้ยงอาหาร’

เมื่อเทียบตัวอย่างคำยืมภาษาพม่าที่พบในเรื่องเจ้ารามมะกับอักษรวิธีพม่าสมัยพุกาม จะพบว่า อักษรวิธี ที่ใช้เขียนคำยืมภาษาพม่า คำว่า မိုဝ်း ในตัวอย่างที่ (8) นั้นมีรูปสระเหมือนกับรูปสระภาษาพม่าในสมัย พุกาม คือ မြိုဝ် ซึ่งมีรูปพยัญชนะท้าย ာ် (-ဝ်) และเมื่อเปลี่ยนแปลงเป็นภาษาพม่าปัจจุบัน จะไม่มีรูป พยัญชนะท้าย ာ် เหลือเพียงรูปสระ (ိ) จึงกลายเป็นคำว่า မြိုး ดังแผนผัง

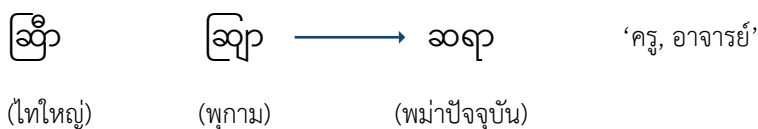

ส่วนคำว่า **မုၣ်း** ในตัวอย่างที่ (9) มีรูปคำคล้ายกับอักษรวิธีพม่าในสมัยพุกาม คือ ในอักษรวิธีไทใหญ่ มีรูปสระอู + พยัญชนะท้าย (**မုၣ်**) ส่วนอักษรวิธีพม่าในสมัยพุกามใช้รูป **ဝ်** เป็นพยัญชนะท้าย แต่รูปเขียนภาษาพม่าปัจจุบันใช้เป็น **မွဲ** ดังแผนผัง

อย่างไรก็ดี ยังมีคำหนึ่งที่น่าสนใจ คือคำว่า **ဆရာ** [hsa-yà] หมายถึง ครู อาจารย์ เรื่องเจ้ารามะนี้ปรากฏการใช้คำนี้สองรูป คือ **ဆရာ** **ဆရာ** ซึ่งใช้อักษรพม่าอาจจะจะเป็นความคุ้นชินของผู้คัดลอกที่ยังคงคุ้นเคยกับการเขียนรูปคำตามอักษรวิธีพม่าแบบปัจจุบัน

ส่วนคำว่า **ဆရာ** **ဆရာ** เป็นอักษรวิธีที่ไม่พบในไทใหญ่และพม่าปัจจุบัน แต่คล้ายคลึงกับคำในสมัยพุกาม คำว่า **ဆရာ** หมายถึง ครู อาจารย์ เหมือนกัน (Maung Khin Min, 2012, p. 134) เพียงแต่ในเรื่องเจ้ารามะมีรูป ^๑ ส่วนคำที่เขียนสมัยพุกามใช้ รูป **ꣳ** แทน ความแตกต่างในลักษณะดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยลักษณะทางเสียง คือ รูป **ꣳ** /y/ สามารถเปลี่ยนเป็น ^๒ /i:/ เนื่องจาก /y/ เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ และมีฐานการเกิดเสียงใกล้เคียงกับสระอี ดังนั้นเสียง /y/ อาจแทนที่กันได้

จากตัวอย่างอักษรวิธีพม่าสมัยพุกามคล้ายคลึงกับคำศัพท์ภาษาพม่าในเรื่องเจ้ารามะ ทำให้เห็นร่องรอยทางภาษาที่แสดงความสัมพันธ์ไทใหญ่กับพม่ามาตั้งแต่สมัยพุกาม และหลงเหลือมาจนถึงปัจจุบัน จึงทำให้พบรูปแบบการเขียนอักษรพม่าสมัยพุกาม และการเขียนอักษรพม่าในปัจจุบัน

“พม่าใช้ – ไทใหญ่ยืม”: ความสัมพันธ์ด้านคำยืม

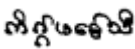
วรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะเป็นวรรณกรรมที่แสดงถึงอัจฉริยภาพทางภาษาของผู้แต่ง เนื่องจากเป็นความนิยมของผู้แต่งที่มักจะนำคำภาษาบาลี และภาษาพม่ามาแต่งเป็นวรรณกรรมไทใหญ่ และร้อยเรียงเป็นบทประพันธ์ที่ไพเราะ เรื่องเจ้ารามะนี้เป็นบทร้อยกรองไทใหญ่มีคำยืมภาษาบาลี และคำยืมภาษาพม่าเป็นจำนวนมาก ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. คำยืมภาษาบาลี

คำภาษาบาลีในภาษาไทใหญ่มักเป็นการยืมผ่านพม่า จึงทำให้ลักษณะคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทใหญ่คล้ายคลึงกับคำภาษาบาลีในภาษาพม่า ลักษณะดังกล่าวปรากฏในวรรณกรรม ดังนี้

1.1 การออกเสียงภาษาบาลีที่มีพยัญชนะสะกด

ภาษาบาลีแบบพม่ามีการออกเสียงสระแตกต่างจากเดิมเมื่อมีตัวสะกดตัวตาม เหมือนกับการออกเสียงสระในภาษาพม่าดังตารางที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยกตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยสระ /a/ กับตัวสะกด -กฺ พม่าจะออกเสียงเป็น /ɛ̃/ เช่น လက် [lɛ̃²] หมายถึง มือ และเมื่อประสมกับตัวสะกด -င် จะออกเสียงเป็น /in/ เช่น မင်း [min] หมายถึง กษัตริย์ คำยืมภาษาบาลีในภาษาไทใหญ่มีวิธีการออกเสียงคล้ายแบบพม่าเช่นกัน แต่แตกต่างเพียง คำยืมภาษาบาลีในภาษาไทใหญ่ออกเสียงพยัญชนะสะกดเต็มเสียง เช่น

คำว่า อคค ၁၀၀ พม่าออกเสียงเป็น [ʔɛ̃²-gá²] ลักษณะดังกล่าวปรากฏในภาษาไทใหญ่ซึ่งเขียนตามเสียงภาษาพม่า โดยรูปสระอิ (ိ) /i/ ในภาษาไทใหญ่แบบเก่าสามารถออกเสียงเป็นสระเอ /e/ และสระแอ /ɛ/ ได้ด้วย ดังนั้น คำว่า [ʔɛk³-ka²⁴-ma²⁴-he²-si:²] ‘อัครมเหสี-ตำแหน่งภรรยาเอกของพระมหากษัตริย์’ และคำว่า [ʔɛk³-ki²⁴] ‘อควีน-ไฟ’ จึงสามารถออกเป็นเสียงสระแอได้ด้วย

คำว่า ปณญา ပဉ္စာ พม่าออกเสียงเป็น [pìn-ñà] เมื่อไทใหญ่ยืมมาจึงเขียนเป็นငံးဉ္စာ
และออกเสียงว่า [piŋ²-ñā:²]

จากตัวอย่างแสดงให้เห็นว่า การออกเสียงคำภาษาบาลีในภาษาไทยใหญ่คล้ายคลึงกับ
คำภาษาบาลีแบบพม่า ลักษณะการเขียนดังกล่าวปรากฏในเรื่องเจ้ารามะ และผู้เขียนคิดว่า
อาจปรากฏในวรรณกรรมไทใหญ่เรื่องอื่นด้วยเช่นกัน

ลักษณะคำยืมภาษาบาลีในภาษาไทยใหญ่ที่ออกเสียงคล้ายกับการออกเสียงภาษาบาลีใน
ภาษาพม่า แสดงให้เห็นถึงการใช้คำภาษาบาลีร่วมกัน โดยมีพุทธศาสนาเป็นศูนย์กลาง และ
ทำให้เห็นว่าคำยืมเหล่านี้ไทใหญ่รับผ่านพม่ามาอีกทอดหนึ่ง

1.2 การเพิ่มเสียงวรรณยุกต์ตามลักษณะทางเสียงของภาษาพม่า

โดยปกติแล้วภาษาบาลีเป็นภาษาที่ไม่มีเสียงวรรณยุกต์ เมื่อไทใหญ่รับภาษาบาลีเข้ามาใช้และมี
การออกเสียงวรรณยุกต์เช่นเดียวกับการออกเสียงคำยืมภาษาบาลีในภาษาพม่า ดังหลักเกณฑ์
การออกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพม่า ต่อไปนี้

- 1) พยางค์เป็น ไม่มีเครื่องหมายวรรณยุกต์กำกับ ออกเป็นเสียงวรรณยุกต์เอกในพยางค์นั้น เช่น

รูปอักษร	คำไทใหญ่	คำอ่านไทใหญ่	ความหมาย
၁၆၁၂	သီတ	[si: ² -ta: ²]	นางสีดา
၁၂၀၀၂	ကထာ	[ka: ² -tha: ²]	คาถา

2) พยางค์ตาย มีเครื่องหมาย - (จ้ำใต้) กำกับหลังพยางค์ จะออกเป็นเสียงตรีในพยางค์นั้น เช่น

ပတ်တိသ်ထီ

‘ปฏิสนธิ’

คำถ่ายถอด

ပတ်တိသ်ထီ [pa¹-tik⁴-san²-the:²]

อักษรพม่า

ပတ်တိသ်ထီ

ပုဂ္ဂိုလ်လား

‘พุทอังกูร’

คำถ่ายถอด

ပုဂ္ဂိုလ်လား [puk⁴-than²-ku:²-la²⁴]

อักษรพม่า

ပုဂ္ဂိုလ်လား

3) พยางค์เป็น มีเครื่องหมาย - (จ้ำหน้า) กำกับหลังพยางค์ ออกเสียงพยางค์นั้นเป็นเสียงสามัญ เช่น

မင်းတြး

‘มนตรา’

คำถ่ายถอด

မင်းတြး [man¹-ta¹-la:¹]

อักษรพม่า

မင်းတြး

လားထာ

‘รถ’

คำถ่ายถอด

လားထာ [la¹-tha:¹]

อักษรพม่า

လားထာ

การออกเสียงวรรณยุกต์ในคำยืมภาษาบาลีที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น ทำให้เห็นว่าการใช้คำบาลีในภาษาไทยนั้น ได้รับอิทธิพลจากภาษาพม่าโดยตรง เนื่องจากการออกเสียงวรรณยุกต์คำบาลีในภาษาไทยคล้ายคลึงกับการออกเสียงเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพม่า กล่าวคือ รูปวรรณยุกต์ในภาษาพม่ามีเพียง 2 รูป คือ (-) เทียบเท่ากับเสียงตรีในภาษาไทย และ (-) เทียบเท่ากับเสียงสามัญในภาษาไทย ส่วนคำที่ไม่มีรูปวรรณยุกต์ในภาษาพม่า ออกเป็นเสียงเอก

2. คำยืมภาษาพม่า

2.1 การใช้คำยืมภาษาพม่า ลักษณะคำยืมภาษาพม่าในวรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะ มักจะเป็นทั้งคำเดี่ยว หรืออยู่รวมกันเป็นคำซ้อน และทำหน้าที่ของคำแตกต่างกันออกไปทั้งเป็นคำนาม คำกริยา และวิเศษณ์ การใช้คำยืมภาษาพม่านอกจากจะเป็นที่นิยมในการแต่งประพันธ์ของไทใหญ่ เพื่อความไพเราะสละสลวยแล้ว ยังช่วยเสริมความหมายของบทประพันธ์ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง คำยืมภาษาพม่าที่เป็นคำเดี่ยว

“เสียงคำพรา มอญาหลังไกล ไปแผวหลิม จินเจ็กหูหน้าไหล่อ้อมเย้า”

(พระสุรัสวดีของพระพุทธองค์นั้นเสียงดังไกล จนได้ยินทั่วถึงทั้งเมือง)

(Chao Rama, 5/6)

คำยืมภาษาพม่าข้างต้นคือคำว่า ญา ‘ได้ยิน’ จะเห็นว่าใช้เป็นคำเดี่ยว เพื่อเสริมความหมายกับคำไทอื่น ๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ มอ ‘เสียงดัง’ หลัง ‘เสียงดัง’

“เอ้มข้างมังมหาราชาชักขว้องเป้งจั้งชิงโซ่ ขุนแสนางจ้อยกันโกย่แท้เย้า”

(แถบข้างมหาราชาชักผู้ปกครองเมืองสิงหล บรรดาเสนาและนางสนมร่วมกันต้อนรับ)

(Chao Rama, 7/8-9)

ข้อความข้างต้นมีการใช้คำยืมภาษาพม่าหลายคำ ได้แก่ คือคำว่า มัง [mɯ̃n] ‘กษัตริย์’ เป้ง [pʰəi̯n] ‘ปกครอง, เป็นเจ้าของ’ และ โกย่ [cò] ‘ต้อนรับ’ จะเห็นว่าวรรณกรรมไทใหญ่ใช้เป็นคำภาษาพม่าคำเดี่ยวแทนคำภาษาไทย

ตัวอย่าง คำยืมภาษาพม่าที่เป็นคำซ้อน

คำยืมภาษาพม่าในไทใหญ่ยังปรากฏการใช้ในรูปแบบคำซ้อน อาจจะเป็นการซ้อนกับภาษาไทย หรือภาษาบาลี หรือซ้อนกับทั้งสองภาษา ดังตัวอย่าง

“โซ่ฟ้าก้อยอ แหน่งทิงอุ๊เป้งลุ่มลังกาจั้งชิงโซ่”

(ราชบุตรผู้มีชื่อเสียง ได้ปกครองเมืองลังกาสิงหล)

(Chao Rama, 7/1-2)

การใช้คำยืมภาษาพม่าในตัวอย่างข้างต้น เป็นการนำคำภาษาพม่าหลายคำมาซ้อนกันและทำหน้าที่เป็นกริยาสี ได้แก่ คำว่า แหน่ง ᨾᩯ᩵ᨦ [nàin] ‘ชนะ, สามารถ’ ทิง ᨾᩯ᩵ᨦ [thein] ‘ดูแล, รักษา’ อุ๊ป ᨾᩯ᩵ᨦ [’òu?] ‘ปกครอง’ เป้ง ᨾᩯ᩵ᨦ [pàin] ‘ปกครอง, เป็นเจ้าของ’ ลักษณะการซ้อนดังกล่าวเป็นการนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมารวมกัน

การใช้คำยืมภาษาพม่าซ้อนคำภาษาไทยใหญ่ หรือซ้อนคำยืมภาษาบาลี เช่น

“ยามนั้นพันธุ์สาวมังชาเครือหงพราเจื่อนหลานวันสะข้างขึ้นเป็นอิงเซอะอุปะราชา”

(ยามนั้นพระราชโอรสเชื้อเครือสา (เทวดา) ผู้เป็นหลานพระอาทิตย์ก็ได้ขึ้นเป็นอุปราชาวังหน้า)

(Chao Rama, 164/10)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า คำยืมภาษาพม่าที่ใช้ในภาษาไทยใหญ่นั้นทำหน้าที่เป็นคำนามและใช้ซ้อนคำภาษาไทยใหญ่ หรือคำภาษาบาลี ได้แก่ คำว่า พันธุ์สาวมังชา ประกอบด้วยคำภาษาไทยใหญ่ คือ พันธุ์สาวม ‘เผ่าพันธุ์ผีสา (เทวดา)’ มีความหมายโดยนัยเปรียบผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากเทวดา และซ้อนกับคำภาษาพม่า คือ มังชา ᨾᩯ᩵ᨦ [min-θa] หมายถึง ‘เจ้าชาย’

ส่วนคำว่า อิงเซอะอุปะราชา เป็นการซ้อนคำภาษาพม่ากับภาษาบาลี ซึ่งหมายถึงเป็นตำแหน่ง ‘วังหน้า’ ประกอบด้วยคำว่า อิงเซอะ มาจากคำภาษาพม่าว่า ᨾᩯ᩵ᨦ ᨾᩯ᩵ᨦ [’èi-shé-min-θa] หมายถึง ‘เจ้าฟ้า, รัชทายาท’ ซ้อนกับคำภาษาบาลีว่า อุปราชา ซึ่งเป็นตำแหน่งวังหน้าเช่นกัน

นอกจากนี้ยังมีคำซ้อนที่ใช้คำยืมภาษาพม่าและคำยืมภาษาบาลีซ้อนกับคำภาษาไทยใหญ่ โดยคำแต่ละคำนี้จะมีความหมายเหมือนกัน เช่น

“จ้งตักป้องแม เหงเงินเห็งคำรำแพร ลูกปะแล แสงจิงเ้า / ลักสองปันนาครวัผาก ปากช้างปากม้า ขึ้นสู่สองเจ้าก่อสันริด เป้งนังห่ออิงแสงไบนันเ้า”

(จึงได้เตรียมเงินจำนวน 1,000 ทองคำจำนวน 1,000 ผ้าแพรไข่มุก พลอยเพชร ช้าง 100 เชือกม้า 100 ตัว พร้อมของบรรณาการผากมายังเจ้าเมืองก่อสันริด)

(Chao Rama, 159/12-13)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นคำซ้อนที่ทำหน้าที่เป็นคำนาม โดยมีคำยืมภาษาพม่าคือ ลักสอง ᨾᩯ᩵ᨦ ᨾᩯ᩵ᨦ [lèʔ-hsàun] หมายถึง ‘ของขวัญ, ของผาก’ ส่วนคำยืมภาษาบาลี คือ ปันนา หรือ บรรณาการ

และคำไทยคือคำว่า ครัวฝาก โดยรวมแล้วหมายถึง ‘ของฝาก หรือเครื่องบรรณาการ’

การใช้คำยืมภาษาพม่าในวรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะ นอกจากจะแสดงถึงอัจฉริยภาพของผู้แต่ง แล้ว ยังสะท้อนถึงความเป็นภาวะสองภาษา (Bilingual) ของชาวไทยใหญ่ที่สามารถรับรู้และเข้าใจทั้ง ภาษาพม่า และภาษาไทยใหญ่ แสดงถึงการติดต่อสื่อสารของสองชนชาติมาเป็นระยะเวลายาวนาน

2.2 การเปลี่ยนแปลงเสียงในคำยืมภาษาพม่า

คำยืมภาษาพม่าในวรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะฉบับนี้ มีเสียงพยัญชนะแตกต่างจากภาษาพม่าเดิม เนื่องจากภาษาพม่ามีการเปลี่ยนแปลงทางเสียงอยู่หลายยุคสมัย ดังปรากฏในงานศึกษาของ Puntumin (2017, p. 65-82) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงภาษาพม่าทั้งพยัญชนะและสระ ตั้งแต่สมัย พุกามจนถึงปัจจุบัน ในที่นี้จะขอกล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ ๖ และ ๑ และเสียงสระ ๐_๕ และ ๐_๖ เนื่องจากเป็นพยัญชนะและสระที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงเสียงและอักษรในภาษาไทยใหญ่

Puntumin (2017, p. 71-72) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงเสียง ๖ /s/ และ ๑ /r/ ในภาษาพม่า ดังตาราง¹⁴

Table 5: The sound variation of /s/ and /r/

	bagan	late bagan	~1500	1500- 1650	mid 1700	early 1780	1795	~1800	late 1800	present
๖	s	-	-	s	-	s	θ~s	θ	-	θ
๑	r	r	l	-	l	-	-	-	y	y

Source: Puntumin, 2017, p. 71-72

¹⁴ปรับจากตารางการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะในหนังสือคำมาน-คำเมืองของอุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (Puntumin, 2017, p. 71-72)

จากตารางข้างต้นพอที่เห็นช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ ๑๑ จาก /s/ เป็น /θ/ นับตั้งแต่พุกม่านั้นจะออกเสียง /s/ มาจนถึงในช่วงต้น ค.ศ. 1780 พอถึง ค.ศ. 1795 ปรากฏว่ามีใช้ทั้งสองเสียง และกลายเป็นเสียง /θ/ ประมาณปี ค.ศ. 1800 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนเสียงพยัญชนะต้น ๑๑ แต่เดิมนั้นจะออกเสียง /r/ ตั้งแต่สมัยพุกมและปลายพุกม เปลี่ยนเป็นเสียง /l/ ในช่วงประมาณ ค.ศ. 1500 - กลาง ค.ศ. 1700 แล้วจึงเปลี่ยนมาเป็น /y/ ประมาณปลาย ค.ศ. 1800

การเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะ ๑๑ ในภาษาพม่าข้างต้นสัมพันธ์กับลักษณะคำยืมภาษาพม่าที่ใช้ในเรื่องเจ้ารามะ คือ คำยืมภาษาพม่าที่ประสมด้วยรูป ๑๑ ในภาษาไทยใหญ่จะออกเสียง /s/ เหมือนกับเสียงภาษาพม่าตั้งแต่พุกมมาจนถึงในช่วงต้น ค.ศ. 1780 ก่อนที่ภาษาพม่าจะเปลี่ยนแปลงเสียง /s/ เป็น /θ/ ในปี ค.ศ. 1795 เนื่องจากทั้งสองเสียงเป็นเสียงเสียดแทรก (fricative) และตำแหน่งที่เกิดเสียง /s/ อยู่ที่ปุ่มเหงือก (alveolar) ส่วนเสียง /θ/ อยู่ระหว่างฟัน (interdental) ตำแหน่งที่เกิดเสียง /s/ จึงขยับออกไปอยู่ตำแหน่งระหว่างฟัน กลายเป็นเสียง /θ/¹⁵ จนถึงปัจจุบัน

ต่อมาไทใหญ่ยืมคำภาษาพม่าหลังจากที่พยัญชนะ ๑๑ เปลี่ยนแปลงเสียงเป็น /θ/ แล้ว แต่ภาษาไทยใหญ่ไม่มีเสียง /θ/ จึงใช้เสียง /t/ แทน เนื่องจากเสียง /θ/ ซึ่งตำแหน่งที่เกิดเสียงอยู่ระหว่างฟัน ขยับกลับไปยังตำแหน่งปุ่มเหงือกจึงกลายเป็นเสียง /t/ และใช้รูปอักษร ๓ แทน ดังตัวอย่าง

รูปอักษร	คำพม่าปัจจุบัน	คำไทใหญ่	ความหมาย
မင်းသား	မင်းသား [min-θa]	မင်းသား [maŋl-sa' ¹]	‘เจ้าชาย’
တေးဂီတ	သီချင်း [θa-chin]	တေးဂီတ [te:l-khya:ŋ ¹]	‘ร้องเพลง’

¹⁵ David Bradley กล่าวถึงเสียงของพยัญชนะ ๑๑ ในปัจจุบันว่า เป็นเสียงคอนไปทางกึ่งเสียดแทรกส่วนหน้า (Preaffrication) (อ้างใน Puntumin, 2017, p. 71)

เมื่อเทียบกับการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาพม่า ทำให้เห็นว่า ไทใหญ่หยิบยืมคำภาษาพม่ามาโดยตลอด กล่าวคือ ตั้งแต่ก่อนอักษร ๖ จะเปลี่ยนแปลงเสียง /s/ เป็น /θ/ คำยืมภาษาพม่าในไทใหญ่ ยังคงเป็นเสียง /s/ เช่น คำว่า မင်းဆား [man¹-sa:¹] เมื่อไทใหญ่รับเอาคำยืมที่ใช้อักษร ๖ มาในระยะหลัง (ซึ่งเป็นเสียง /θ/ แล้ว) จึงได้ปรับเป็นเสียง /t/ แทนโดยใช้รูปอักษร ๐ เช่น คำว่า တေးနင်း [te:¹-khyān¹]

นอกจากนี้ยังมีคำยืมภาษาพม่าที่ไทใหญ่นำมาใช้สองรูป เนื่องจากการหยิบยืมคำศัพท์ในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน จึงทำให้รูปคำที่ยืมมามีลักษณะแตกต่างกันด้วย ดังคำว่า ပိုင် ဝိုင် และ ဝိုင် ဝိုင် ทั้งสองคำนี้มาจากคำภาษาพม่าว่า ပိုင် [pàin] ‘ปกครอง, เป็นเจ้าของ’ คำว่า (1) ပိုင် เป็นคำที่เขียนด้วยอักษรวิธภาษาไทใหญ่แบบเก่าที่มีรูปศัพท์เหมือนภาษาพม่าและออกเสียงเป็น ဝိုင် [pə:ŋ²] สันนิษฐานได้ว่า อาจจะเป็นการยืมคำภาษาพม่าในช่วงแรกที่รูปสระ (ိုင်) ในภาษาพม่ายังคงออกเสียงเป็นสระอือ /i/ หรือ สระเออ /ə/ เหมือนภาษาไทใหญ่ ซึ่งปรากฏคำยืมภาษาพม่าลักษณะนี้ในภาษาล้านนาเช่นกัน¹⁶

ภายหลังสระ ိုင် /ain/ ในภาษาพม่ามีเปลี่ยนแปลงเสียงเป็น /ai/ เมื่อไทใหญ่ยืมคำนี้มาใช้จึงเขียนตามเสียงที่ใกล้เคียงกับเสียงสระในภาษาของตน เนื่องจากเสียงสระ /ai/ เป็นสระกลาง ล้วนอยู่ระดับล่าง จึงทำให้ไทใหญ่เปลี่ยนแปลงเป็นสระแอ /e/ ซึ่งเป็นสระหน้า ล้วนอยู่ระดับล่าง ดังนั้น คำยืมภาษาพม่าว่า ပိုင် [pàin] จึงกลายเป็น ဝိုင် [pe:ŋ²] ในภาษาไทใหญ่ ดังตัวอย่าง

คำพม่า	รูปอักษร	คำไทใหญ่	ความหมาย
ပိုင် [pàin]	(1) ပိုင်	ဝိုင် [pə:ŋ ²]	‘เจ้าชาย’
	(2) ဝိုင်	ဝိုင် [pe:ŋ ²]	‘ร้องเพลง’

¹⁶ “เจ้าเปิงทาสผญาพม่า มาปราบเอาเมืองฝ่ายล้านนาในเมืองเชียงใหม่แล้วจึงขุนทาสสูงกว่า ตั้งเจ้าฟ้าโมยชา แก่สาน พุดยอทั้งมวล ก็มารอดพ้นดิน คำพระองค์เราเสียง” ข้อความจากพื้นเมืองเชียงแสน ตอน 2 พื้นเมืองเชียงราย เชียงแสน หน้า 101 (อ้างใน Puntumin, 2017, p. 97)

คำยืมภาษาพม่าที่ไทใหญ่ออกเสียงมากกว่าสองแบบ หรือเขียนได้สองรูปนั้น แสดงถึงการหยิบยืมคำในต่างช่วงเวลากัน อาจจะสันนิษฐานได้ว่า **ປို** ในภาษาพม่าเดิมอาจจะออกเสียงสระอือ /ɨ/ หรือ สระเออ /ə/ และมีการเปลี่ยนแปลงเป็นสระ /ai/ ในภายหลัง และเมื่อไทใหญ่รับเสียงสระนี้มา จึงเปลี่ยนแปลงเสียง /ai/ ให้เป็นเสียงสระแอ /ɛ/ ให้สอดคล้องกับสระในภาษาของตนเอง ซึ่งมักจะพบการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้ในภาษาไทใหญ่ปัจจุบันด้วย เช่น พระนามของเจ้าฟ้าเมืองยองหัวว่า “เจ้าไสยแต่็ก” [so:j²-te:k³] มาจากคำภาษาพม่าว่า **ရွှေဝိုက်** [shwè- θái²] เป็นต้น

สำหรับรูปอักษร **ရ** ในภาษาพม่าที่เปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะดังได้กล่าวมาแล้ว เมื่อนำมาใช้เป็นคำยืมภาษาพม่าในภาษาไทใหญ่ สามารถออกเสียงเป็น /l/ และ /y/ จึงทำให้มีรูปการใช้คำยืมภาษาพม่ามีหลายรูป ดังตัวอย่าง คำว่า **အရာဇ်** [ʔə-yàung] เป็นคำภาษาพม่าหมายถึง ‘สี’ ไทใหญ่ยืมคำนี้มาใช้ในหลากหลายรูป ได้แก่

	รูปอักษร	คำถ่ายทอด	เสียงไทใหญ่
1.	ကရဉ်	ကရဉ်	[ʔa-ləŋ²]
2.	ကလွဉ်	ကလွဉ်	[ʔa-ləŋ²]
3.	ကယွဉ်	ကယွဉ်	[ʔa-yəŋ²]

จากตัวอย่างข้างต้นเป็นคำยืมภาษาพม่าในไทใหญ่ทั้ง 3 คำที่มีรูปเขียนแตกต่างกัน ได้แก่ **ကရဉ်** **ကလွဉ်** และ **ကယွဉ်** ซึ่งมาจากคำภาษาพม่าว่า **အရာဇ်** [ʔə-yàung] จะเห็นว่า เมื่อไทใหญ่ยืมคำจากภาษาพม่าเขียนตามรูปคำภาษาพม่า และเขียนตามการออกเสียงในภาษาไทใหญ่ ซึ่งการออกเสียงทั้งสองแบบปรากฏในเอกสารฉบับเดียวกันข้างต้น ทำให้เห็นร่องรอยการเปลี่ยนแปลงเสียงในภาษาพม่าที่ส่งอิทธิพลต่อการใช้ภาษาพม่าในไทใหญ่ นับตั้งแต่เสียง /r/ → /l/ และปนกับเสียงพม่าในปัจจุบัน คือเสียง /y/

ลักษณะการเปลี่ยนแปลงเสียงดังกล่าว แสดงเห็นว่าไทใหญ่และพม่าปฏิสัมพันธ์กันทางด้านภาษามาเป็นระยะเวลายาวนาน จึงหยิบยืมคำศัพท์ในหลายช่วงเวลา และปรากฏการใช้คำที่แตกต่างกัน ทั้งรูปและเสียงพยัญชนะ

แม้ไทใหญ่กับพม่าจะมีความขัดแย้งกันทางด้านเชื้อชาติ การเมืองและวัฒนธรรม จนไทใหญ่ได้บัญญัติคำศัพท์ของตนเองมาใช้ เพื่อเลี่ยงการใช้คำภาษาพม่า (Bandhumedha, 1979, p. 151) แต่ร่องรอยภาษาพม่าที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องเจ้ารามะหรืออาจรวมถึงวรรณกรรมเรื่องอื่น ๆ สะท้อนว่าวัฒนธรรมทางภาษาที่ใช้ในวรรณกรรมนั้นได้มองข้ามความขัดแย้งเหล่านั้นไป ไทใหญ่มักยังคงใช้ภาษาบาลีและภาษาพม่าในการสร้างสรรค์วรรณกรรม โดยมุ่งเน้นในแง่การสื่อสารและความงามของภาษาวรรณศิลป์

บทสรุป

ลักษณะการเขียนและการใช้ภาษาในเรื่องเจ้ารามะทำให้เห็นร่องรอยภาษาพม่าในงานวรรณกรรมของไทใหญ่ ถึงแม้ว่าลักษณะภาษาไทใหญ่และภาษาพม่าจะแตกต่างกัน แต่เนื่องด้วยการติดต่อสัมพันธ์ของทั้งสองกลุ่มด้านการเมืองและศาสนาจึงทำให้ไทใหญ่หิบบิยมและปรับเปลี่ยนภาษาพม่ามาใช้ในงานเขียนของตน

ภาษาพม่าที่ปรากฏในเรื่องเจ้ารามะเป็นหลักฐานทางภาษาที่ชี้ให้เห็นว่า ไทใหญ่รับเอาอักขรวิธีพม่าแบบเก่ามาใช้ บางคำยังเขียนด้วยอักขรวิธีพม่าแบบเก่า หรือคล้ายกับอักขรวิธีพม่าแบบเก่า ทำให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์กันของทั้งสองกลุ่ม ถึงแม้ว่าอักษรและอักขรวิธีพม่าบางอย่างเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา แต่ร่องรอยของการเขียนคำภาษาพม่าแบบเก่ายังคงปรากฏในวรรณกรรมไทใหญ่แบบเก่าอยู่ อีกทั้งคำยืมภาษาพม่าหลายคำยังเปลี่ยนแปลงเสียงไปตามการเปลี่ยนแปลงเสียงพยัญชนะในภาษาพม่าปัจจุบันด้วย

นอกจากนี้ลักษณะคำยืมภาษาบาลียังเป็นหลักฐานที่แสดงความสัมพันธ์ทางด้านพุทธศาสนาของทั้งสองชนชาติ โดยไทใหญ่หิบบิยมคำภาษาบาลีผ่านพม่า จึงทำให้มีลักษณะการเขียนคำภาษาบาลีโดยพยัญชนะพยัญชนะตัวตามอยู่ด้านล่างตัวสะกดแบบเดียวกับอักขรวิธีบาลีแบบพม่า รวมถึงการออกเสียงตัวสะกดและการเพิ่มเสียงวรรณยุกต์แบบภาษาพม่าปรากฏในวรรณกรรมไทใหญ่ด้วย

ลักษณะภาษาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้เห็นร่องรอยภาษาพม่าในภาษาไทใหญ่ ซึ่งเป็นหลักฐานอย่างหนึ่งที่แสดงว่าไทใหญ่รับวัฒนธรรมทางภาษาบางอย่างมาใช้ และรวมถึงวรรณกรรมบางเรื่องมาจากพม่า ในทางกลับกันพม่าก็อาจจะรับวัฒนธรรมไทใหญ่เข้าไปในวัฒนธรรมของตนเอง ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจศึกษากันต่อไป

Reference

- Aggasena, N. Phra. (2021). “An Analytical Study of Burmese Loanwords in Shan Language”. *Academic MCU Buriram Journal* 6 (2), p. 144-157.
- Bandhumedha, B. (1979). *Pai Sob Kham Thai* [Thai Word Analysis]. Bangkok: Ministry of Education.
- Brockington, J. L. (1985). *Righteous Rama: The Evolution of an Epic*. Delhi: Oxford University Press.
- Cao Rama. Parabaik Microfilm No. มส 07 21 022 00 From Digital Library of Northern Thai Manuscripts.
- Cochrane, W.W. (1910). *Shans at Home*. London: Hazell, Watson and Viney, Ltd.
- Coedes, G. (1925). *Tamnan Akson Thai* [The History of Thai scripts]. memorial book in Royal Cremation Ceremony Mrs. Yiam leksuphap at Army Crematory, Sommanas Wihan Temple on December 2, 2000.
- Cushing, J.N. (1914). *Shan and English Dictionary*. Rangoon: American Baptist Mission Press.
- DrDearInstitute. (2018). “botrian thi 1: phayanchana sara wannayuk phasa phama” [Chapter 1: consonants vowels and tones of Burmese]. [webblog]. Retrieved from http://drdearinstitute.blogspot.com/2018/03/1_19.html
- Khanthaphad, P. (2017). “Pali-Sanskrit Borrowings in the Shan Language”. *Silpakorn University Journal*, 39(3), 177-196.
- Khanthaphad, P. (2019). “Burmese Borrowings in the Shan Language”. *Silpakorn University Journal*, 39(3), 119-132.
- Limpisiri, T., Naksuk, Y. and Akwareesakul, A. (2018). “The Proposed Guidance for Tonal Transcription from Burmese to Thai: An Acoustic-phonetic Comparative Study”. *Humanities & Social Sciences*, 35(1), 117-140.

- Maung khin Min. (2012). *Myanmar Saka Myanmar Yout Pong Hlwa* [Burmese language, Burmese pictures]. Nay Pyi Taw: Department of Burmese Literature. [Burmese]
- Nandiya, N. (2018). *A Phonological Study of Tai Yai Dialect Spoken at Piang Luang Village Wiang Haeng District Chiang Mai Province*. (Master's thesis). Mahachulalongkornrajavidyalay University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand.
- Puntumin, U. (2017). *Kham Man – Kham Mueang* [Burmese word – Lanna word]. Chiang Mai: Myanmar Center, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.
- Sai Kham Mong. (2004). *The History and Development of The Shan Scripts*. Chiang Mai: Silkworm Books.
- Social Research Institute. (2008). *Thai Yai Khwam Pen Yai Nai Chatphan* [Tai Yai, the Great Tai in Ethnicity]. Chiang Mai: Social Research Institute.
- Toru, O. (2000). *Burmese Ramayana*. Delhi: Praja offset.
- Toru, O. (2005). “The structure of Pagan period Burmese”. *Studies in Burmese linguistics*. The Australian National University. Research School of Pacific and Asian Studies. Pacific Linguistics, 241-331.
- U Thein Han and U Khin Zaw. (1989). “Ramayana in Burmese Literature and Arts”. *The Ramayana Tradition in Asia*. New Delhi: Sahitya Akademi.
- Wichasin, R. (2004). *Phasa Thaiya* [Tai Yai Language]. Chiang Mai: Thai Department, Faculty of Humanities, Chiang Mai University.

ภาคผนวกบทความ

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบอักษรพม่าและอักษรไทใหญ่

ภาษาบาลี	ka	kha	ga	gha	ṇa			
อักษรพม่า	က	ခ	ဂ	ဃ	င			
อักษรไทใหญ่	ဂ	စ	-	-	င			
ภาษาบาลี	ca	cha	ja	jha	ṇa			
อักษรพม่า	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည			
อักษรไทใหญ่	လ	-	-	-	ဉ			
ภาษาบาลี	ṭa	ṭha	ḍa	ḍha	ṇa			
อักษรพม่า	ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ			
อักษรไทใหญ่	-	-	-	-	-			
ภาษาบาลี	ta	tha	da	dha	na			
อักษรพม่า	တ	ထ	ဒ	ဓ	န			
อักษรไทใหญ่	တ	ထ	-	-	ဆ			
ภาษาบาลี	pa	pha	ba	bha	ma			
อักษรพม่า	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ			
อักษรไทใหญ่	ပ	ဗ	-	-	မ			
ภาษาบาลี	ya	ra	la	wa	sa	ha	ḷa	ṛa
อักษรพม่า	ယ	ရ	လ	ဝ	သ	ဟ	ဠ	အ
อักษรไทใหญ่	ယ	ရ	လ	ဝ	သ	ဟ	-	က

ตารางที่ 2 ตารางสระในภาษาพม่า

สระเปิด	เสียงสระ	สระปิดเสียงนาสิก	เสียงสระ	สระปิดเสียงกัก	เสียงสระ
◌◌, ◌◌	/i/	-င, -င	/in/	-င	/iː/
◌◌	/e/	◌◌, ◌◌	/ein/	◌◌, ◌◌	/eɪː/
-◌◌, -◌	/ɛ/	-	-	-◌	/ɛː/
-◌, -◌	/a/	-င, -◌, -◌	/an/	-◌, -◌	/aː/
◌◌	/ɔ/	◌◌◌	/aun/	◌◌◌	/auː/
◌◌	/o/	◌◌, ◌◌	/on/	◌◌, ◌◌	/ouː/
◌◌, ◌◌	/u/	◌◌, ◌◌	/un/	◌◌, ◌◌	/uː/
-	-	◌◌	/ain/	◌◌	/aiː/

ตารางที่ 3 ตารางสระในภาษาไทยใหญ่แบบเก่า

รูปสระ	เสียงสระ	รูปสระ	เสียงสระ	รูปสระ	เสียงสระ
ไม่มีรูป	/a/	-◌	/aː/	◌◌	/i/
◌◌	/iː/	◌◌	/u/, /o/	◌◌	/uː/
◌◌, ◌◌	/e/, /ɛ/	◌◌	/oː/	◌◌, ◌◌	/ɔ/
◌◌ + สระก	/i/, /e/, /ɛ/	◌◌	/i/, /ə/	◌◌	/ai/
◌◌ + สระก	/ɔ/	◌◌	/aj/, /aːj/	◌◌	/am/, /aːm

ตารางที่ 4 ตารางเทียบเสียงวรรณยุกต์ในภาษาพม่า ภาษาไทใหญ่ และภาษาไทย

ภาษาไทย	สามัญ	เอก	โท	ตรี	จัตวา
ภาษาพม่า	-ะ (high)	ไม่มีรูป (low)	-ะ (creaky)	ไม่มีรูป ¹² (checked/killed)	-
ภาษาไทยใหญ่	-ะ (mid)	-ะ,* (low)	-ะ,* (falling)	-ะ (high)	ไม่มีรูป (rising)
* รูปวรรณยุกต์เหล่านี้ถูกเพิ่มขึ้นมาเพื่อแทนเสียงวรรณยุกต์ที่เหลือ					

ตารางที่ 5 ตารางการเปลี่ยนแปลงเสียง /s/ และ /r/

	ทุกม	ปลาย ทุกม	~1500	1500- 1650	กลาง 1700	ต้น 1780	1795	~1800	ปลาย 1800	ปัจจุบัน
๘	s	-	-	s	-	s	θ~s	θ	-	θ
๙	r	r	l	-	l	-	-	-	y	y

รายการอ้างอิงภาษาไทย

พันธุ์เมธา, บรรจบ. (2522). *ไปสอบคำไทย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

เจ้ารามะ. พับสา รหัสไมโครฟิล์ม มส 07 21 022 00 จากฐานข้อมูลหอสมุดดิจิทัลคลังมรดกโบราณล้านนา (Digital Library of Northern Thai Manuscripts)

เซเดส, ยอช. (2468). *ตำนานอักษรไทย*. ในงานพระราชทานเพลิงศพ นางเยียม เล็กสุภาพ ณ ฼าปนกิจสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร วันที่ 2 ธันวาคม 2543.

ชั้นพัทท์, พรณิดา. (2560). คำยืมภาษาบาลี-สันสกฤตในภาษาไทยใหญ่. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 38(2), 188-196.

ชั้นพัทท์, พรณิดา. (2562). คำยืมภาษาพม่าในภาษาไทยใหญ่. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*. 39(3), 119-132.

ลิมปิติริ, ธานีทร. นาคสุข, ยุทธพร. เอกวารีสกุล, เอธิกา. (2561) “ข้อเสนอในการถ่ายทอดเสียงวรรณยุกต์ภาษาพม่าด้วยเสียงวรรณยุกต์ไทย: การศึกษาเปรียบเทียบทางกลศาสตร์”. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*, 35(1), 118-140.

นันทิยะ, หน่อคำ, พระ. (2561). *การศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นไทใหญ่ หมู่บ้านเปียงหลวง ตำบลเปียงหลวง อำเภอยางแยง จังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา, ประเทศไทย.

พันธุ์มินทร์, อุบลรัตน์. (2560). *คำม่าน-คำเมือง*. เชียงใหม่ : ศูนย์เมียนมาร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สถาบันวิจัยสังคม. (2551). *ไทใหญ่ ความเป็นใหญ่ในชาติพันธุ์*. เชียงใหม่: โครงการพิพิธภัณฑวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ล้านนา สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิชาศิลป์, เรณู. (2548). *ภาษาไทยใหญ่*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.